

Metodika k posuzování podílu občanů hlásících se k jiné národnosti než české pro ustavení výborů pro národnostní menšiny a pro označování ulic v jazyce národnostní menšiny

1) Obecně ke zjišťování národnostní menšiny ve vztahu k obcím a krajům

Při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 přistoupil Český statistický úřad **ke zjišťování až dvou národností** u jednoho respondenta. Stejný postup byl zvolen rovněž pro sčítání lidu v roce 2011. Z toho vyplývá otázka, jak nakládat s takto zjištěnými údaji o počtech osob hlásících se ke konkrétním národnostem, resp. jak z nich vypočítat počty a procentuální poměry příslušníků národnostních menšin v obcích pro účely zřizování výborů pro národnostní menšiny a pro označování ulic a veřejných prostranství v jazyce národnostní menšiny.

Pokud Český statistický úřad připouští dvě národnosti u jedné osoby a takto je též započítává, pak z hlediska Ministerstva vnitra i obcí a krajů se bude muset vycházet **z počtu osob hlásících se k té které národnosti podle výsledků sčítání lidu.**

Zde je na místě upozornit, že hlášení se k národnosti není to samé co příslušnost k národnostní menšině. „Národnostní menšina“ a „příslušník národnostní menšiny“ jsou pojmy definované zákonem. V ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je **příslušník národnostní menšiny definován** jako „*občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti* a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti“. Samotná **národnostní menšina** je podle § 2 odst. 1 zákona č. 273/2001 Sb. definována jako „*společenství občanů ČR, kteří „... tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu ...“*“

Pro obce je zjištění počtu osob s jinou než českou národností důležité mimo jiné z hlediska aplikace příslušných ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Obecní zřízení pracuje s národnostními menšinami ve dvou případech:

- a) **označování ulic v § 29 odst. 2:** *V obci obývané příslušníky národnostních menšin se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se v posledních dvou sčítáních lidu hlásilo k této národnosti vždy alespoň 10 % občanů obce, pokud o to požádají zástupci příslušné národnostní menšiny prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny (§ 117 odst. 3) a pokud ten svým usnesením návrh doporučí, anebo pokud o to písemně požádá spolek, který podle stanov zastupuje zájmy příslušné národnostní menšiny a který ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce.*

- b) **zřizování výboru pro národnostní menšiny v § 117 odst. 3:** *Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů obce hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny, pokud o to písemně požádá spolek zastupující zájmy národnostní menšiny. Nejméně polovinu členů výboru musí tvořit příslušníci národnostních menšin, ledaže tuto podmínku nelze splnit pro nedostatek kandidátů z řad národnostních menšin.*

Zjištění počtu osob s jinou než českou národností je důležité i pro kraje a pro hlavní město Prahu. Výbor pro národnostní menšiny lze také zřídit na úrovni kraje nebo hl. m. Prahy podle ustanovení § 78 odst. 2 zákona o krajích, resp. § 78 odst. 2 zákona o hl. m. Praze. V obou případech je podmínkou, aby při posledním sčítání lidu tvořil podíl občanů jiné národnosti než české alespoň 5 % občanů příslušného územního samosprávného celku.

2) Splnění podmínky počtu příslušníků menšiny pro ustavení výboru pro národnostní menšiny

- V případě **ustavování výborů pro národnostní menšiny** stanoví zákon o obcích v § 117 odst. 3 jako jednu z podmínek, že *v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů obce hlásících se k národnosti jiné než české.*
- **Způsob výpočtu:**
 - Relevantním bude celkový počet občanů obce (státní občanství ČR a trvalý pobyt na území obce).
 - Do procentního podílu budou započtení pouze občané obce (osoby se státním občanstvím ČR a trvalým pobytem na území obce), kteří se přihlásí:
 - k jedné národnosti jiné než české (příklad: občan se přihlásil pouze k polské národnosti) - tyto osoby budou do celkového počtu příslušníků národnostních menšin započteny 1x
 - ke dvěma národnostem, z nichž ani jedna není česká (příklad: občan se přihlásil k romské a slovenské národnosti) - tyto osoby budou do celkového počtu příslušníků národnostních menšin započteny 1x a
 - ke dvěma národnostem, z nichž jedna bude odlišná od české (příklad: občan se přihlásil k české a německé národnosti) - tyto osoby budou do celkového počtu příslušníků národnostních menšin započteny 1x.
 - **Podmínka stanovená § 117 odst. 3 zákona o obcích bude splněna, pokud počet těchto osob bude dosahovat 10 % a více.**
 - **V případě krajů a hlavního města Prahy se při výpočtu postupuje obdobně. Podmínky stanovené § 78 odst. 2 zákona o krajích, resp. § 78 odst. 2 zákona o hl. m. Praze budou splněny, pokud počet těchto osob bude dosahovat 5 % a více.**

- **Přehled obcí a krajů splňujících podmínky procentního zastoupení občanů hlásících se k jiné národnosti než české bude zveřejněn Ministerstvem vnitra po vyhlášení výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Dle informací Českého statistického úřadu budou výsledky Sčítání vyhlášeny na přelomu let 2021 a 2022.**

Poznámka: Po získání příslušných údajů z ČSÚ bude doplněna tabulka obsahující přehled obcí a krajů, u nichž jsou splněny podmínky procentního zastoupení jiných národností pro zřízení výboru.

Přehled obcí s 10% a vyšším podílem občanů hlásících se k jiné národnosti:

Název obce (městské části/městského obvodu územně členěných statutárních měst)	IČO	kraj	procento občanů hlásících se k jiné než české národnosti (se zaokrouhlením na jedno desetinné místo)

Přehled krajů s 5% a vyšším podílem občanů hlásících se k jiné národnosti:

Název kraje	procento občanů hlásících se k jiné než české národnosti (se zaokrouhlením na jedno desetinné místo)

Přehled hlavního města Prahy a městských částí hlavního města Prahy s 5% a vyšším podílem občanů hlásících se k jiné národnosti:

Hlavní město Praha a městské části hlavního města Prahy	procento občanů hlásících se k jiné než české národnosti (se zaokrouhlením na jedno desetinné místo)

Upozorňujeme, že dosažení určitého procentního zastoupení občanů hlásících se k jiné národnosti než české je pouze jednou z podmínek pro povinné zřízení výboru pro národnostní menšiny. Další podmínkou, která musí být splněna současně, je, že o zřízení výboru musí písemně požádat spolek zastupující zájmy národnostní menšiny.

3) Splnění podmínky pro označování ulic v jazyce národnostní menšiny

- V případě **označování ulic v jazyce národnostní menšiny** hraje roli počet občanů obce, kteří se hlásí ke **konkrétní** národnostní menšině, přičemž určitá osoba se může přihlásit i ke dvěma národnostním menšinám (srov. § 29 odst. 2 zákona o obcích: *V obci obývané příslušníky národnostních menšin se název obce, jejích částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků uvádějí též v jazyce národnostní menšiny, jestliže se v posledních dvou sčítáních lidu hlásilo k této národnosti vždy alespoň 10 % občanů obce...*).

- **Způsob výpočtu:**
 - Relevantním bude celkový počet občanů obce (státní občanství ČR a trvalý pobyt na území obce).

 - **V Radě vlády pro národnostní menšiny je v současné době zastoupeno 14 národnostních menšin (běloruská, bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská, ukrajinská a vietnamská).**

 - **Každá národnost bude pro účely splnění podmínky 10 % sledována samostatně.**

 - Do procentního podílu ve vztahu k *určité národnostní menšině* budou započtení občané obce (osoby se státním občanstvím ČR a trvalým pobytem na území obce), kteří se přihlásí
 - jen k této národnosti (ti budou započtení 1x),
 - k této a jiné národnosti, včetně národnosti české (ti budou započtení k této zkoumané národnostní menšině rovněž jen 1x).

 - Pokud se určitý občan přihlásí ke dvěma národnostem, z nichž ani jedna nebude česká, bude při sledování příslušné národnosti započten k oběma národnostem. Tedy například osoba hlásící se k německé a polské národnosti bude 1x započtena při zkoumání německé národnosti a rovněž bude 1x započtena při zkoumání polské národnosti.

 - **Podmínka stanovená § 29 odst. 2 bude splněna, pokud takto zjištěný počet hlásících se ke konkrétní národnostní menšině bude dosahovat alespoň 10 % z celkového počtu občanů obce.**

 - **Tento postup se bude týkat jak výsledků sčítání v roce 2021, tak vůči výsledkům sčítání v roce 2011. Pouze obce, které splní procentuální podíl**

občanů obce hlásících se k národnostní menšině z obou sčítání, budou uvedeny v následném přehledu.

- **Přehled obcí splňujících podmínky procentního zastoupení občanů hlásících se k jednotlivým národnostním menšinám bude zveřejněn Ministerstvem vnitra po vyhlášení výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Dle informací Českého statistického úřadu budou výsledky Sčítání vyhlášeny na přelomu let 2021 a 2022.**

Poznámka: Po získání příslušných údajů z ČSÚ bude doplněna tabulka obsahující přehled obcí, u nichž jsou splněny podmínky procentního zastoupení národnostních menšin pro označování ulic.

Přehled obcí s 10% a vyšším podílem občanů hlásících se k národnostní menšině

Název obce	IČO	kraj	Sčítání 2011		Sčítání 2021	
			národnostní menšina	Procento (se zaokrouhlením na jedno desetinné místo)	národnostní menšina	Procento (se zaokrouhlením na jedno desetinné místo)

Upozorňujeme, že dosažení určitého procentního zastoupení občanů hlásících se k určité národnosti je pouze jednou z podmínek pro označování ulic též v jazyce národnostní menšiny. Další podmínkou, která musí být splněna současně, je, že o označování požádají zástupci příslušné národnostní menšiny prostřednictvím výboru pro národnostní menšiny (a pokud ten svým usnesením návrh doporučí), anebo pokud o to písemně požádá spolek, který podle stanov zastupuje zájmy příslušné národnostní menšiny a který ke dni podání žádosti působí alespoň 5 let na území obce.

Zpracovalo: Ministerstvo vnitra ČR, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Praha 30. srpna 2021